

працювати в профільній школі. Від його знань, умінь, досвіду (тобто інноваційної культури) щодо впровадження і використання іноваційних методик залежить результат навчання і якісний показник. Отже, курси за вибором як засоби забезпечення профільної прикладної початкової професійної спеціалізації навчання здатні реалізувати парадигму профілізації шкільної освіти. А інноваційні педагогічні технології мають великий потенціал для формування компетентнісного підходу учнівської молоді в гімназії та ліцеї.

Література

1. Концепція профільного навчання у старшій школі // Географія та економіка в рідній школі. – №1. – 2014. – С. 3–13.
2. Лис Ю.В. Пріоритетність компетентнісного підходу у змісті шкільної географічної освіти / Ю.В. Лис // Географія та економіка в рідній школі. – №11. – 2018. – С.2.

ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО КОНСТРУЮВАННЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ З БІОЛОГІЇ ДЛЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Коршевнюк Т.В.

Інститут педагогіки НАПН України

E-mail: korshik@meta.ua

Шкільна біологічна світа розвивається суголосно трансформаціям, що відбуваються в системі загальної середньої освіти, для якої не втрачає актуальності проблема створення умов для формування особистості, здатної до самоактуалізації, здійснення усвідомленого вибору, творчого сприйняття світу, соціально значущої діяльності. При цьому основну увагу педагогічної спільноти зосереджено на модернізації інваріантного складника змісту профільної середньої біологічної освіти, зокрема його оновлення на засадах компетентнісного підходу, розроблення навчально-методичного забезпечення і освітніх технологій, які забезпечують формування компетентностей.

Аналіз теорії і практики навчання біології та екології у

старшій школі показав: існує суперечність між компетентнісним потенціалом варіативного складника змісту профільної середньої біологічної освіти і його недостатньою теоретичною і методичною розробленістю. Сказане зумовило дослідження основ розроблення кусів за вибором з біології для старшої школи у структурі варіативного складника змісту.

Узагальнення підходів до конструювання варіативного складника профільної освіти дозволяє у дидактичних вимогах до змісту курсів за вибором з біології виокремити компоненти: мотиваційно-цільовий, змістовий, технологічний, організаційний, оцінювально-результативний. Мотиваційно-цільовий компонент призначений розвивати інтерес до продовження освіти і самоосвіти, здійснювати профорієнтаційну роботу, задовольняти освітні потреби старшокласників, навчити їх розв'язувати практичні задачі. Змістовий компонент включає біологічні знання, предметні і загальнонавчальні уміння, навички, види діяльності, що вирізняються новизною, не входять до змісту навчального предмета «Біології і екології» та інших базових і профільних предметів, представлені логічно, системно, науково; у комплексі вони сприяють розвитку в учня особистісно-значущого ставлення до навчання і формуванню цілісної картини світу, допомагають підліткам пізнавати і розвивати себе в навчальній діяльності, вирішувати життєві проблеми. Цей компонент має соціальне значення, сприяє професійному самовизначенню старшокласника, забезпечує розвиток інтелектуальних і загальнонавчальних умінь, умінь оцінювати результати своєї діяльності, самостійно створювати алгоритми пізнавальної діяльності для розв'язання завдань творчого і пошукового характеру, критично ставитись до псевдонаукової інформації біологічного змісту. Технологічний компонент курсів за вибором призначений забезпечити індивідуалізацію навчання завдяки застосуванню інтерактивних форм навчальної діяльності, навчальних практик, проведенню досліджень (лабораторні й польові дослідження, екологічний моніторинг), збільшенню частки самостійної пізнавальної і дослідницької діяльності, виконанню і публічному захисту навчальних проєктів, організації спільної діяльності вчителя й учнів з досягнення спільної освітньої мети. Організаційний компонент курсів за вибором

передбачає діагностування освітніх потреб учнів (на основі структурованого спостереження, анкетування, тестування тощо), створення індивідуальної освітньої траєкторії старшокласника. Оцінювально-результативний компонент передбачає створення різноманітних освітніх продуктів (серії дослідів, тез, конспектів, презентацій, учнівських досліджень, власних розв'язків навчальної проблеми тощо) і забезпечує можливість отримання нової якості освіти в школі, підвищення її привабливості для учнів і батьків, досягнення високого рівня освіченості школярів, їх самореалізації, створення умов для реалізації індивідуального потенціалу старшокласників, соціальної адаптації і професійного самовизначення, вироблення уміння співвідносити докладені зусилля з отриманим результатом своєї діяльності, здійснення усвідомленого вибору напрямів подальшого навчання або майбутньої професійної діяльності.

Загальновідомо, що педагогічні цілі варіативного складника змісту освіти пов'язані переважно з особистісним розвитком старшокласників, ніж з навчальними досягненнями. Проте задоволення зазначених дидактичних вимог до конструювання курсів за вибором з біології забезпечує досягнення результатів навчання, до яких належать знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти [1].

Література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.